

Aftale om budget 2019 for Region Midtjylland

Mellem Socialdemokraterne, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, KristenDemokraterne, Dansk Folkeparti, Psykiatrilisten, Venstre, Enhedslisten og Alternativet er der indgået aftale om budget 2019 for Region Midtjylland.

1. Indledning

I Region Midtjylland har vi en vision om et sundhedsvæsen på patientens præmisser. Det betyder, at sundhedsvæsenet hele tiden skal udvikle sig. Vi skal løbende leve op til nye krav om kvalitet og tilgængelighed og vi skal økonomisere med ressourcerne. Som en væsentlig del af den offentlige sektor skal vi også tage hensyn til den enkeltes behov og den enkeltes forudsætninger for at profitere af ydelserne, så uligheder i sundhed reduceres mest muligt. Vores hospitaler tilbyder i dag en specialiseret udredning og behandling af høj kvalitet. Det skal vi fortsat fastholde og videreudvikle. Det er samtidig vores ambition at flytte flere sundhedstilbud til borgerens hjem eller til nærmiljøet med afsæt i det lokale behov. På den baggrund har forligspartierne afsat en pulje på 10 mio. kr. til sundhedstilbud tæt på borgeren.

Hospitalerne i Region Midtjylland er presset på ressourcer. Forligspartierne anerkender, at der er et pres på personalet på regionens arbejdspladser. På den baggrund har forligspartierne fravalgt at gennemføre besparelser som en grønthøster og i stedet have fokus på at gennemføre besparelser som et led i en transformation af sundhedsvæsenet og gennemføre strukturændringer, der eksempelvis samler behandlingstilbud.

Med besparelserne i budget 2019 og i budget 2020 fortsættes netop en transformation af sundhedsvæsenet, hvor udviklingen af partnerskaber med patienter og regionens andre samarbejdspartner bliver en central drivkraft med henblik på at reducere antal ambulante besøg, at reducere i den akutte aktivitet samt at reducere i udgifterne til hospitalsmedicin.

Besparelserne i budget 2019 og budget 2020 indeholder strukturændringer. Ud over at der kan være et økonomisk rationale i færre afdelinger, kan samling af funktioner inden for samme område styrke specialiseringen på det enkelte hospital. Med strukturændringen om flytning af urologi fra Hospitalsenhed Midt til Hospitalsenheden Vest styrkes Hospitalsenheden Vest som hospital med kræftbehandling. I den gennemgang af det neurologiske område, som skal foretages, er det en præmis, at Hospitalsenhed Midt får ansvaret for neurorehabiliteringssengene i Lemvig. Således styrkes Hospitalsenhed Midt som drivkraften i den specialiserede neurorehabilitering i Region Midtjylland.

Forligspartierne ønsker at fastholde og videreudvikle Aarhus Universitetshospitalshospital som et stærkt universitetshospital. Derfor er der i budget 2019 afsat 5 mio. kr. til udvikling af Aarhus Universitetshospitals spydspidsområder.

Økonomiaftalen for 2019 indeholder et løft for psykiatrien, heraf 42,9 mio. kr. i Region Midtjylland. Forligspartierne vil i budget 2019 samlet set prioritere 50 mio. kr. til psykiatrien i regionen.

Økonomien har været presset i 2018, og der har i 2018 været behov for større engangsbesparelser med henblik på at opnå budgetbalance. Forligspartierne afsætter en pulje på 20 mio. kr., der skal imødekomme en eventuel ubalance i budget 2019. Forligspartierne er samtidig enige om, at eventuelle mindreforbrug på sundhedsområdet skal anvendes til at konsolidere regionens økonomi - især gennem indfrielse af leasinggæld.

2. Sundhedsområdet

Målbillede – Et sundhedsvæsen på patientens præmisser

Region Midtjylland har en vision om at forbedre sundhedsvæsenet på patientens præmisser. Det skal ses i sammenhæng med de otte nationale mål, som regeringen, Danske Regioner og KL har indgået aftale om. Region Midtjylland har allerede fokus på skiftet i styringen af sund-

hedsvæsenet, herunder det fokus der udspringer af Sundhedsplanen: Udgangspunktet for Region Midtjyllands målbillede. Målbilledet er et resultat af det arbejde, der er pågået i Region Midtjylland de seneste år, hvor vi har haft fokus på at koble kvalitet, aktivitet og økonomi i styringen af vores sundhedstilbud.

Med økonomiaftalen for 2019 bliver sundhedsvæsenet fremadrettet i endnu højere grad styret ud fra nogle af de principper, som Region Midtjylland allerede har fokus på. Grundlæggende for aftalen er, at aktivitetspuljen og produktivitetskravet på 2 % er afskaffet og erstattet med nye elementer som nærhedsfinansiering og teknologibidrag. Disse indebærer bl.a., at flere opgaver skal løses i almen praksis tæt på borgeren, og at vi udnytter effektiviseringsgevinster ved moderne teknologi i vores behandlingsmetoder og arbejdsgange. Med andre ord ligger økonomiaftalens nye styringstiltag, hvor nærhed er et nøgleord, i forlængelse af Region Midtjyllands eget ønske om en styring, der understøtter et sundhedsvæsen på patientens præmisser.

De nye nationale styringsredskaber betyder, at der i efteråret, på baggrund af en politisk proces, vil blive udarbejdet et forslag til, hvordan disse elementer integreres i Region Midtjyllands eget målbillede. Forslaget vil blive forelagt Regionsrådet med udgangen af 2018.

Politiske prioriteringer

I budget 2019 er der politiske prioriteringer for i alt 106,8 mio. kr. I budget 2020 og frem er der politiske prioriteringer for 109,4 mio. kr. Forligspartierne har aftalt følgende fordeling af midlerne:

Oversigt over politiske prioriteringer

Mio. kr.	Budget 2019	Budget 2020
Løft af psykiatri	50,0	50,0
Pulje til sundhedstilbud tæt på borgeren	10,0	10,0
Børnehospice	0,7	0,7
Nye behandlinger	26,0	26,0
Spydspidsområder AUH	5,0	5,0
Midler til ubalance/konsolidering	15,0	10,1
It-sikkerhed	5,0	5,0
Øget bloktilskud i 2019	-20,0	-20,0
Midler til kræftplan IV	15,0	15,0
Indkøbsbesparelser	-5,4	-5,4
Forsøgsordning – privathospitaler og aftaler	0,5	0,5
Behandling af hud- og kønssygdomme	0	2,5
I alt	101,8	99,4

Regionsrådet er opmærksom på de arbejdsmiljømæssige belastninger, som personalet oplever – ikke mindst de ansatte ved akut- og medicinske afdelinger. Regionsrådet ønsker, at der sættes et stærkt ledelsesmæssigt fokus på at give dette område større personalemæssig stabilitet – herunder at mængden af vikarer og over- og merarbejde og lignende søges reduceret til fordel for en bedre personalemæssig normering.

Regionsrådet ønsker, at der i et samarbejde med de faglige organisationer udarbejdes metoder og modeller til at opnå dette.

Løft af psykiatri

Forligspartierne ønsker at give et betydeligt løft til psykiatrien. Derfor afsættes en ramme på 50 mio. kr. varigt fra 2019. Med økonomiaftalen for 2019 mellem Danske Regioner og Regeringen blev der afsat 42,9 mio. kr. til psykiatrien i Region Midtjylland. Da psykiatrien står over for store udfordringer, afsætter forligspartierne yderligere 7,1 mio. kr. til at løfte psykiatrien.

Region Midtjyllands "Analyse af aktivitet og fysisk kapacitet 2021 og 2026" viste, at der på sigt vil være behov for at etablere 17-20 ekstra senge i voksenpsykiatrien. På den baggrund er der blandt forligspartierne enighed om, at der skal etableres ekstra sengekapacitet i psykiatrien.

Der afsættes her og nu 10 mio. kr. årligt frem til 2020 til at styrke personalenormeringerne med henblik på at bibeholde de eksisterende og etablere yderligere buffersenge i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, således at der bliver op til 12 buffersenge i voksenpsykiatrien og 2 buffersenge i børne- og ungdomspsykiatrien. Omregnet til fuldtidssenge svarer det til 4 – 7 senge. Det forventes samtidig, at en stigende bemanning vil medføre færre udgifter til plejepersonalets over- og merarbejde, vikarer og sikkerhedsvagter. Derefter evalueres behovet for buffersenge. Ultimo 2020 etableres et afsnit på 12 senge i Regionspsykiatrien Midt, Viborg. Den fysiske kapacitet frigøres, når dele af psykiatrien flyttes til Gødstrup i 2020.

Psykiatrien er udfordret i forhold til at rekruttere og fastholde medarbejdere med de kompetencer, der er nødvendige for at løse udfordringerne i psykiatrien. Der skal derfor være fokus på at rekruttere og fastholde ledere og medarbejdere samt på at videreudvikle ledernes og medarbejdernes kompetencer. Dette omfatter også øget brug af andre faggrupper, herunder specialpsykologer, fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Psykiatrien har gode erfaringer med ansættelse af peer-medarbejdere (medarbejdere med brugerbaggrund fra psykiatrien), som kan give borgere med psykisk sygdom håb og styrke deres evne til at mestre sygdommen. Forligspartierne ønsker derfor at øge anvendelsen af peer-medarbejdere i psykiatrien.

Aarhus Universitetshospital Psykiatrien skal have en stærk faglig profil og indgå i udviklingen regionalt, nationalt og internationalt. Forligspartierne ønsker derfor, at Aarhus Universitetshospital Psykiatrien og de højtspecialiserede funktioner udvikles. Som en del af satsningen skal der igangsættes samarbejdsprojekter mellem somatikken og psykiatrien for at fremme integrationen af patientbehandling, forskning og uddannelse.

Forligspartierne ønsker at styrke indsatserne for borgere med psykisk sårbarhed og psykisk sygdom i nærmiljøet. Forligspartierne har derfor fokus på at styrke den udadgående ambulante kapacitet i voksenpsykiatrien og på at permanentgøre og udbrede de tværfaglige udadgående teams (TUT) i børne- og ungdomspsykiatrien. Derudover skal samarbejdet med kommunerne styrkes, evt. gennem etablering af flere psykiatrive og ambulante døgnpladser. Endelig skal mulighederne for at fremme den tidlige opsporing, forebyggelse og behandling af psykisk sygdom drøftes med almen praksis.

Forligspartierne finder det væsentligt, at de indlagte patienter i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien fortsat får mulighed for at kunne deltage i kreative aktiviteter. Der afsættes derfor 0,25 mio. kr. årligt til at videreføre det kreative værksted i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. Forligspartierne ønsker endvidere at undersøge mulighederne for at indgå aftale med Pårørenderådgivningen SIND. Dette skal indgå i sammenhæng med en generel drøftelse af samspillet med civilsamfundet i forhold til at styrke indsatsen overfor psykisk syge og pårørende. Sagen forelægges senest på regionsrådsmødet i december 2018.

Forligspartierne er enige om, at der ved udmøntningen af midlerne til psykiatrien prioriteres midler til at fremme non-farmakologiske behandlingsmuligheder i psykiatrien. I den forbindelse sættes blandt andet fokus på anvendelse af Åben dialog som behandlingsmetode ved, at Region Midtjylland, så vidt muligt i samarbejde med kommuner i regionen, afholder en konference om Åben dialog i andet halvår af 2019.

Forligspartierne vil blive forelagt et samlet udmøntningsforslag i december 2018, herunder forslag til konkrete succeskriterier for målopfyldelse (nedbringelse af bæltefikseringer og øvrige tvangsforanstaltninger, genindlæggelser, patienttilfredshed, medarbejdertilfredshed mv.). Der skal herefter følges op på udmøntningen af midlerne og målopfyldelsen ved halvårlige rapporter til regionsrådet.

Pulje til sundhedstilbud tæt på borgeren

Region Midtjylland har gennem de seneste år bidraget til en række initiativer i det nære sundhedsvæsen. Det gælder udbyggede sundhedshuse, psykiatrive, udgående funktioner og rådgivning til kommuner og almen praksis. Forligspartierne vil gøre en endnu større indsats for at mindske social og geografisk ulighed gennem nærhed i tilbud og støtte til sammenhængende

forløb, både når det gælder fysisk og psykisk sygdom. Det handler om at skabe helhedsløsninger for den enkelte borger, hvor tilbuddet opleves som tilgængeligt, overskueligt og sammenhængende.

Regionen har et godt og tillidsfuldt samarbejde med kommuner og praksissektor, og nye initiativer vil blive til i tæt dialog og samarbejde med parterne på området. Forligspartierne ønsker på den baggrund at tage en åben og fordomsfri dialog med vores samarbejdsparter om fremtidens opgaveløsning. Opgaven skal placeres, hvor den håndteres bedst og billigst på borgerens præmisser¹.

Forligspartierne afsætter derfor 10 mio. kr. til udvikling og styrkelse af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Konkret ønsker forligspartierne at styrke indsatsen på tre områder:

- Flere sundhedstilbud i sundhedshuse og i borgernes hjem
- Øget støtte og rådgivning til sårbare patienter
- Enkel og koordineret visitation til rette tilbud, uanset sektor.

Forligspartierne inddrages i processen og foretager den konkrete udmøntning af midlerne.

Flere sundhedstilbud i sundhedshuse og i borgernes hjem

Forligspartierne ønsker at tilbyde flest mulige behandlinger og opfølgingsbesøg tæt på borgerne, i de regionale og kommunale sundhedshuse. Ikke nødvendigvis hver dag, eller hver uge, men tilpasset den lokale efterspørgsel. Det skal derfor undersøges hvilke konkrete aktiviteter, der kan flyttes ud. Eksempler kan være tilbud om lokal kemobehandling, opfølgning på kroniske sygdomme som KOL og diabetes, eller lokale tilbud til patienter med hjertesygdom. Mulighederne forventes løbende udviklet i samarbejde med kommuner og almen praksis.

Region Midtjylland vil i dialog med kommuner og almen praksis fortsat styrke mulighederne for udredning og behandling tæt på borgerens hjem. Det kan fx være ift. IV-behandling i eget hjem samt løbende udvikling af rådgivende og udgående funktioner fra hospitaler.

Øget støtte og rådgivning til sårbare patienter

Mange patienter oplever, det er svært at overskue deres eget forløb i sundhedsvæsenet. Forligspartierne vil derfor igangsætte et udviklingsprojekt, som skal give et understøttende sundhedstilbud til de patienter, der har vanskeligt ved at navigere i deres forløb, og hvor geografisk afstand kan være en hindring for, at de følger deres udrednings- og behandlingsforløb. Tilbuddet skal være nært og helhedsorienteret. Der sættes i samarbejde med kommunerne et specifikt fokus på gruppen af særligt socialt udsatte – herunder "hjemløse" – med henblik på at tilbyde denne gruppe en målrettet opsøgende sundhedsindsats på borgernes præmisser.

Støtten kan fx gives af en fast kontaktperson/-sygeplejerske, der gennem telemedicinske løsninger har adgang til tæt samarbejde med fx hospitalets specialister, praktiserende læge og kommunernes sundheds-, social- og arbejdsmarkedsafdelinger. Tilbuddet skal understøtte, at en større del af patienternes udredning, behandling og kontrol kan ske i nærmiljøet. Samtidig skal erfaringerne fra Aktiv Patientstøtte inddrages. Aktiv Patientstøtte støtter borgere i at lære selv at navigere i deres kontakter til sundhedsvæsenet og tage vare på egen sygdom og sundhed. Når borgeren er visiteret, er der direkte adgang til tilbuddet. Det skaber tryghed, at visitationen til løbende hjælp dermed er flyttet til borgeren selv. Tilbuddet kan gives i fx sundhedshuse, telefonisk eller i særlige situationer i borgerens eget hjem.

Forligspartierne er optagede af, at tilbuddet udvikles i tæt dialog med borgere og samarbejdsparter. Indsatsen skal ske med afsæt i den enkelte borgers håb, ønsker og behov. I den videre udmøntning skal der ske en nærmere konkretisering af tilbuddet og målgruppen samt, hvor i regionen tilbuddet skal udvikles og afprøves.

---

¹ Under forudsætning af Sundhedsstyrelsens godkendelse

Enkel og koordineret visitation til rette tilbud, uanset sektor

På baggrund af erfaringer i Midt- og Randers-klyngerne ønsker forligspartierne at udvikle og udbrede fælles visitationsenheder, hvor praktiserende læger og vagtlæger kan få visiteret akutte patienter (både somatik og psykiatri) til både regionale og kommunale akuttilbud. De fælles visitationsenheder skal understøtte sammenhæng og sikre, at patienten altid får det rette tilbud. Herunder bidrage til, at flest mulige borgere kan behandles i eget hjem eller i det kommunale akuttilbud, hvis der ikke er behov for en akut indlæggelse.

Forligspartierne vil derfor tage initiativ til, i tæt samarbejde med kommuner og almen praksis, at udvikle én fælles model for tværsektorielle visitationsenheder, som implementeres i alle klynger.

Visitationsenhederne skal også være der, hvor det præhospitale beredskab melder ambulanceindlæggelser til hospitalet. Det forventes endvidere, at visitationsenhederne kan blive omdrejningspunkt for eksempelvis, at ambulancepersonalet kan afslutte en patient til kommunalt akutteam, kommunal akutplads eller akut psykiatrisk indsats.

I forbindelse med fælles visitationsenheder etableres forsøg med nye samarbejdsformer om de fælles patienter, herunder øget rådgivning fra hospitaler til kommuner og almen praksis. Der kan for eksempel arbejdes med modeller, hvor hospitalets lægefaglige ansvar for patienterne strækkes ud i eget hjem, enten i forbindelse med forebyggelse af en indlæggelse eller efter hjemsendelse, hvis dette er mest hensigtsmæssigt for den enkelte patient.

Etablering af fire børnehospicepladser ved Hospice Djursland

Forligspartierne ønsker, at Region Midtjylland bliver værtsregion for de fire nye hospicepladser, som skal dække VestDanmark. Forligspartierne vil søge Sundheds- og Ældreministeriets pulje til etablering af pladserne og vil indgå driftsoverenskomst med bestyrelsen for Hospice Djursland med henblik på, at pladserne etableres i tilknytning til det nuværende hospice. Ud over det statslige bidrag afsættes med budgetforliget 0,7 mio. kr. til dækning af driftsudgifterne.

Forsøgsordning - privathospitaler og aftaler

Forligspartierne ønsker at sikre en bedre udnyttelse af udbudsaftalerne med privathospitalerne. Forligspartierne afsætter 0,5 mio. kr. i 2019 og 0,5 mio. kr. i 2020 til en forsøgsordning. Hensigten er at sikre, at patienter - der på grund af ventetid i det offentlige har krav på behandling i det private - i videst muligt omfang omfattes af udbudsaftalerne i stedet for at søge tilbud, der ikke er omfattet af udbudsaftalerne.

Styrkelse af behandling af hud- og kønssygdomme

Regionsrådet afsætter 2,5 mio. kr. årligt fra 2020 til styrkelse af normeringen på regionens afdelinger for hud- og kønssygdomme med henblik på udvikling af regionale tilbud til borgere med autoimmune sygdomme, herunder at reducere ventelister, afprøve forsøg med opsøgende virksomhed i sundhedshuse, patientundervisning samt undervisning af andet sundhedspersonale.

Nye behandlinger

Forligspartierne afsætter en pulje på 26 mio. kr. til nye behandlinger. Puljen skal understøtte fortsat udvikling af højtspecialiserede funktioner i Region Midtjylland til gavn for patienterne. Puljen skal medvirke til at sikre et grundlag for Sundhedsstyrelsens tildeling af højtspecialiserede funktioner til regionen og understøtter, at patienterne i Region Midtjylland kan tilbydes nye og effektive behandlinger i egen region.

Aarhus Universitetshospital – spydspidsområder

I budget 2017 og budget 2018 er det besluttet at prioritere 20 mio. kr. over tre år til udviklingen af Aarhus Universitetshospitals spydspidsområder. I budget 2017 og budget 2018 er der i alt blevet prioriteret 15 mio. kr. På den baggrund prioriteres der yderligere 5 mio. kr. i budget 2019.

Midler til ubalance/konsolidering

Der er afsat 15 mio. kr. i 2019 og 10,1 mio. kr. i 2020 og frem, der skal imødekomme en eventuel økonomisk ubalance på sundhedsområdet i 2019. De afsatte midler vil mindske behovet for eventuelle besparelser i 2019.

Såfremt der ikke er behov for midlerne, anvendes midlerne i stedet til konsolideringstiltag, der kan styrke regionens økonomi på længere sigt. Et konsoliderende tiltag kunne eksempelvis være at indfri leasinggæld.

It-sikkerhed

I Økonomiaftalen for 2019 er parterne enige om, at der i de kommende år er behov for en markant styrkelse af arbejdet med cyber- og informationssikkerhed. Det kræver øgede investeringer fra regionen i projekter og driftsorganisationen til informationssikkerhed. Regionen har en væsentlig udfordring i forhold til at leve fuldt op til den gældende lovgivning, ligesom regionens netværkssikkerhed bør styrkes. Udgifterne til drift i de kommende år må forventes at stige, når de nye informationssikkerhedsløsninger, der pt. er under etablering, overgår til normal drift.

Det er forventningen, at der blandt andet vil skulle være fokus på større nødvendige investeringer i:

- Netværkssikkerhed: At regionen kan forudsige, forebygge, opdage og håndtere sikkerhedshændelser
- Medicoteknisk udstyr: Etablere øget sikkerhed i medicoteknisk udstyr
- Implementering af sektorstrategien for regeringens nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed

På den baggrund prioriterer forligspartierne 5 mio. kr. i budget 2019 til informationssikkerhedsarbejdet.

Midler til kræftplan IV

Som en del Kræftplan IV udmønter Region Midtjylland 15 mio. kr. til øget kapacitet. Midlerne kan anvendes til køb og opbygning af ekstra kapacitet på kræftområdet. Det kan eksempelvis være patologi (celle og vævsprøver), ekstra operationskapacitet, HIPEC behandlinger (speciel form for kemoterapi, hvor patienter får badet det indvendige af maven i varm kemoterapi) og CT-scanninger.

Regionsrådet vil senere i 2018 få forelagt forslag til en konkret udmøntning af de 15mio. kr. til Kræftplan IV.

Indkøbsbesparelser

Der er et yderligere besparelspotentiale i Region Midtjylland på indkøbsområdet på 5,4 mio. kr. i 2019. Besparelserne vil kunne findes ved tiltag med yderligere konkurrenceudsættelse af både varer og tjenesteydelser, bedre leverandør- og kontraktstyring, indkøberadfærd, øget samarbejde med eksterne samarbejdspartnere om udbud, øget samarbejde med øvrige regioner om fælles udbud, øget digitalisering samt optimering af indkøbsprocesser.

Besparelser i budget 2019 og budget 2020

Forligspartierne konstaterer, at der i forbindelse med 1. behandlingen af budget 2019 var behov for besparelser på 195 mio. kr. i budget 2019 stigende til 295 mio. kr. i budget 2020.

Behovet for besparelser er reduceret med 25,7 mio. kr. i budget 2019 ved at lave en mindre reduktion i leasing end forudsat i budgetforslaget til 1. behandling. Der er nu forudsat en reduktion i leasing på 8,2 mio. kr.

De politiske prioriteringer fra budgetforslaget til 1. behandling er samtidig reduceret med 20,7 mio. kr. i budget 2019 og 18,1 mio. kr. i budget 2020. Samlet set betyder det, at der er behov for besparelser for 138,6 mio. kr. i budget 2019 og 266,9 mio. kr. i budget 2020.

Besparelserne er fordelt på syv spor nedenfor.

Oversigt over besparelser (mio. kr.)		
Overskrift	2019	2020
Strukturændringer	-25,6	-47,4
Medicin	-35,0	-40,0
Digitalisering	-28,3	-57,1
Hospitalsaktivitet - Reduktion af ambulante besøg	0,0	-60,0
Hospitalsaktivitet - Reduktion af akut aktivitet	0,0	0,0
Administration	-12,5	-35,0
Puljer	-37,2	-27,4
I alt	-138,6	-266,9

Besparelserne er nærmere beskrevet i bilaget: *Besparelser i budget 2019 og budget 2020*.

Det præhospitale område

Regionsrådet har igangsat en evaluering af den fremskudte præhospitale indsats med henblik på at komme med anbefalinger til optimering og tilpasning af ressourceanvendelsen i forhold til akutlægebiler og akutbiler.

Forligspartierne ønsker at afvente analysen, før der træffes endelig beslutning om ændringer på det præhospitale område.

Den færdige analyse vil blive forelagt Regionsrådet i oktober 2018 med henblik på at træffe endelig beslutning om ændringer. Såfremt analysen giver mulighed for at frigive midler, anvendes de til konsolidering.

Samling af KAG-undersøgelser

KAG samles på Aarhus Universitetshospital med virkning fra medio 2019. Der forventes et yderligere fald i KAG primært grundet ny teknologi. Forligspartierne forudsætter, at Aarhus Universitetshospital får ventelisterne ned indenfor det næste år, således at de er i stand til at overtage KAG fra Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Herning. Der udarbejdes kvartalsvise oversigter over ventetider til forelæggelse for Regionsrådet. Til november 2018 skal der forelægges en implementeringsplan for Regionsrådet. Der skal også foreligge en vurdering af mulighederne for udflytning af yderligere pacemakere udover de 150 fra Aarhus Universitetshospital til Regionshospitalet Herning og Regionshospitalet Viborg. En eventuel yderligere udflytning må ikke true Aarhus Universitetshospitals højt specialiserede funktioner. Forligspartierne ønsker derudover en udredning af den planlagte kardiologi. I den forbindelse skal der ses på arbejdsdelinger på de øvrige kardiologiske funktioner, således at der også fremadrettet sikres fagligt bæredygtige kardiologiske miljøer i Region Midtjylland. Der skal foreligge et fagligt funderet udspil, som kan behandles af Regionsrådet primo 2019.

Klinisk fysiologi og nuklearmedicinske undersøgelser i Randers

Afdelingen nedlægges på Regionshospitalet Randers. Der udarbejdes en analyse, som kortlægger, hvordan kvaliteten af de fortsatte undersøgelser opretholdes i Randers, og hvilke funktionelle sammenhænge der skal være mellem leverandøren af klinisk fysiologi og nuklearmedicin og Regionshospitalet Randers. Der skal ses på muligheden for, at henholdsvis Regionshospitalet Viborg og Aarhus Universitetshospital leverer undersøgelser til borgerne i Regionshospitalet Randers' optageområde.

Der spares 1,5 mio. kr. årligt.

Urologi

Urologien fra Hospitalsenhed Midt flyttes til Hospitalsenheden Vest. Hospitalsenheden Vest etablerer en urologisk udefunktion i Viborg. I udefunktionen vil indgå dagkirurgiske indgreb, kikkertundersøgelser og øvrige ambulante besøg.

Der vil for urologiske patienter stadigvæk være mulighed for at blive indlagt i den terminale fase i Viborg.

Karkirurgi

Der sikres en betryggende lægelig vagtordning uden for dagtid i relation til den planlagte karkirurgi, der foregår på Regionshospitalet Viborg - jf. forslaget i bilaget.

Besparelser på administration

Det ligger forligspartierne på sinde, at der skal effektiviseres og samtidig sikres fokus på kerneopgaven i alle dele af organisationen. Forligspartierne ønsker, at denne øvelse også foretages både i hospitalsadministrationerne og i de centrale stabe/fællesfunktioner.

Udover de besparelser på henholdsvis 12,5 mio. kr. i 2019 og 25 mio. kr. i 2020, som allerede er indarbejdet (se bilaget), pålægges de centrale stabe og fælles funktioner (eksklusiv hospitalsapoteket) en besparelse på 10 mio. kr. fra og med 2020.

Det vil derfor være nødvendigt, at opgaverne i de centrale stabe og fællesfunktioner gennemgås, således at der fokuseres på kerneopgaverne. Den konkrete udmøntning af besparelsen afventer derfor en nærmere gennemgang af opgaverne i de centrale stabe med henblik på forelæggelse for Regionsrådet ultimo 2018.

Patologi

Forligspartierne ønsker at bevare tre patologiske afdelinger i Region Midtjylland med selvstændig ledelse. Der vil også fremadrettet være patologi på Regionshospitalet Randers, Regionshospitalet Viborg og Aarhus Universitetshospital. Afdelingerne skal i højere grad anvende ny teknologi, herunder digital patologi. Der fastholdes en samlet besparelse på 2 mio. kr, som fordeles forholdsmæssigt på de tre patologiske afdelinger.

Neurorehabiliteringssenge

Forligspartierne ønsker, at eventuelle ændringer i senge og flytning af senge indenfor neurorehabilitering altid forelægges Regionsrådet til konkret beslutning.

Udredning og behandling af brystkræft flyttes fra Regionshospitalet Randers til Regionshospitalet Viborg

Forligspartierne er enige om, at udredningen og behandlingen af brystkræft fremover skal ske på to hospitalsenheder i regionen.

Dette indebærer, at den aktivitet, som i dag foregår på Regionshospitalet Randers i relation til udredningen og behandlingen af brystkræft, fremover skal foregå på Regionshospitalet Viborg. Samlingen giver en årlig besparelse på 3,8 mio. kr.

Anlæg

Region Midtjyllands Investeringsplan skal medvirke til at sikre effektiv drift, større patientsikkerhed og høj kvalitet i sundhedsvæsenet.

Region Midtjylland gennemfører i disse år et markant løft af de fysiske rammer på sundhedsområdet. Der er planlagt og/eller pågår væsentlige renoveringer, ny-, om- eller udbygninger på alle hospitalsmatrikler samt tværgående, regionale investeringer i IT og medicoteknisk udstyr. Nogle projekter finansieres via Kvalitetsfondsmidler og andre gennemføres med finansiering fra Region Midtjyllands Investeringsplan for sundhedsområdet.

Ved udarbejdelsen af den seneste Investeringsplan blev det vurderet, at der var behov for øget fleksibilitet for løbende at kunne tilpasse til absolut nødvendige behov i den førstkomende periode. Særligt har ibrugtagning af de nye projekter budt på udfordringer i form af øgede anlægsudgifter og budgetposter, som ikke tidligere har været erkendt i fuldt omfang.

Administrationen udarbejdede i efteråret 2017 et rammepapir på anlægsområdet med særligt fokus på at øge den anvendte andel af anlægsrammen i de enkelte år og nedbringe anlægs-

overførsler mellem årene. Der arbejdes videre med implementeringen af tiltagene fra ramme-papiret.

I forbindelse med Investeringsplan 2017-2026 blev der igangsat en kapacitetsanalyse med et ønske om en afdækning af den eksisterende kapacitet, sammenholdt med forventningerne til det fremadrettede behov. Kapacitetsanalysen foreligger nu, og der er således nye data til at underbygge de konkrete anlægsbehov samt kvalificere anvendelsen af anlægsmidler.

Regionsrådet vil i efteråret 2018, på baggrund af kapacitetsanalysen og en dialogrunde med de enkelte hospitaler og bevillingshavere, blive forelagt en opdateret Investeringsplan 2018-2027 hvor prioritering for 2020 vil blive indarbejdet.

Kvalitetsfundsprojekter (Aarhus, Gødstrup og Viborg)

I økonomiaftalen for 2019 mellem regeringen og Danske Regioner er den økonomiske ramme til kvalitetsfundsbyggerierne på 4,8 mia. kr. i 2019. Region Midtjylland har i forlængelse heraf budgetteret med udgifter til kvalitetsfundsbyggerier i budget 2019 på 786 mio. kr. Dette beløb er lavere end det, regionen tidligere har forudsat af udgifter i 2019.

Reduktionen skal ses i lyset af, at der erfaringsmæssigt sker forsinkelser på nogle af kvalitetsfundsprojekterne, hvormed det samlede afløb reduceres. Der er dog samtidig med økonomiaftalen for 2019 *"lagt vægt på, at kvalitetsfundsbyggeriet fortsat realiseres i overensstemmelse med indgåede kontrakter og planer"*.

Økonomiske udfordringer i forbindelse med indflytning i større byggerier

Aarhus Universitetshospital er økonomisk udfordret i 2018. En del af de økonomiske udfordringer knytter sig til en række ekstra udgifter i relation til forsinket udflytning og ibrugtagning af DNU. På baggrund af de økonomiske udfordringer på Aarhus Universitetshospital besluttede regionsrådet 30. maj 2018 at tildele hospitalet engangsmidler på 43 mio. kr. i 2018 til dækning af uforudsete flytteudgifter (teknisk dobbeltdrift og flytteorganisation) og grænsefladeprojekter.

Forligspartierne ønsker, at de øvrige kvalitetsfundsprojekter på Hospitalsenheden Vest og Hospitalsenhed Midt kan få hjælp efter samme principper som Aarhus Universitetshospital.

3. Socialområdet

Forligspartierne ønsker, at det regionale socialområde skal være kommunernes foretrukne leverandør på det specialiserede socialområde, og at specialområderne stiller op, når der efterspørges løsninger på komplekse opgaver på tværs af kommunerne. Borgeren skal være i centrum og støttes i at være aktiv medborger. Der skal gøres en særlig indsats for at fremme borgernes sundhed.

Specialområderne skal være dygtige til at hjælpe borgere med komplekse handicaps og særlige behov. Faglig praksis skal således baseres på nyeste faglige viden, anerkendte metoder og tilgange samt løbende anvendelse af resultatdokumentation.

Til at understøtte dette fastholdes målbilledet for socialområdet fra 2019, og der arbejdes videre med indikatorerne for de opstillede mål på området.

Forligspartierne ønsker, at der sættes fornyet fokus på at øge rekruttering og fastholdelse af uddannet personale. Specialområderne skal være gode arbejdspladser, hvor faglighed, ledelse, trivsel og sikkerhed gør det attraktivt at gå på arbejde. Forligspartierne ønsker i den forbindelse, at der sker en videreudvikling og fortsættelse af fagpilotuddannelsen.

Med budget 2018 blev investeringsrammen til udvikling og omlægning på socialområdet forhøjet til 50 mio. kr. Forligspartierne viderefører den ambitiøse investeringsplan for at imødekomme behovet for renovering og etablering af nye sociale tilbud.

4. Regional Udvikling

Målbilledet for Regional Udvikling er for 2019 endnu ikke udarbejdet. Årsagen er, at erhvervsudviklingsområdet fra 2019 ikke længere er en regional opgave, og at mange af de nuværende indikatorer har været bundet op på vækst og udvikling inden for erhvervsudviklingsområdet. En ny udviklingsplan er på vej til politisk behandling, og når udviklingsstrategien er vedtaget, vil et nyt målbillede blive forelagt regionsrådet.

På det regionale udviklingsområde er den økonomiske ramme reduceret med 1 % som følge af omprioriteringsbidraget i økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner. Omprioriteringsbidraget er i Region Midtjylland på 7,8 mio. kr. Dertil kommer, at erhvervsudviklingsområdet overføres til staten. Regional Udviklings driftsramme reduceres i den forbindelse med 123,7 mio. kr.

Samtidig har regionen i økonomiaftalen modtaget et tilskud på 9,9 mio. kr. til løft af den kollektive trafik. Rammen til kollektiv trafik vil herefter årligt være på 337,6 mio. kr. På trods af den øgede regionale ramme til kollektiv trafik er udgifterne fortsat stigende, og Midttrafiks seneste budgetforslag 2019 overstiger rammen med 45,9 mio. kr.

Der er indledt møder mellem regionen og kommunerne om udfordringerne i den kollektive trafik. Der er udarbejdet et bruttokatalog med ruter, som kun har marginal regional betydning og/eller hvor der er parallelkørsel af tog/letbane. Bruttokataloget har samlede besparelser på cirka 60 mio. kr. I forlængelse af regionsrådets beslutning om, hvorledes der gennem besparelser på den kollektive trafik i 2019 sikres budgetbalance, vil der skulle tages højde for engangsudgifter til dækning af erstatning for nedlagte ruter.

I budget 2020 vil der skulle indarbejdes udgifter til Investeringsplanen for Midtjyske Jernbaner. Den indgår ikke på nuværende tidspunkt, da den ikke er færdigudarbejdet.

Forligspartierne forudsætter, at Midttrafik, i dialog med Region Midtjylland, tilpasser serviceniveauet, således at Midttrafiks udgifter fremadrettet ikke overskrider Region Midtjyllands budget til den kollektive trafik.

Med inddragelse af borgere og kommuner arbejdes der med at udforme en mobilitetsplan for nye initiativer til at skabe en bæredygtig offentlig transport.

Forligspartierne afsætter i 2019 10 mio. kr. til kulturprojekter, herunder til at understøtte aktiviteterne i Europæisk Kulturregion. Ligeledes afsættes der 20 mio. kr. til uddannelsesprojekter og 29 mio. kr. til realisering af den kommende regionale udviklingsstrategis øvrige indsatsområder inden for sundhedsinnovation, bæredygtighed/grøn omstilling og landdistriktsudvikling.

5. Hensigtserklæringer

A. Hospitalsplan (sundhedsplan)

Regionsrådet i Region Midtjylland har en ambition om et bæredygtigt sundhedsvæsen på patientens præmisser. Samtidig ønsker vi en region i balance, hvor alle borgere i Region Midtjylland modtager samme høje kvalitet i behandlingen. I bestræbelsen på at understøtte denne ambition er forligspartierne enige om, at der er behov for at udarbejde en ny sundhedsplan for regionen.

Forudsætninger på sundhedsområdet har ændret sig, og udviklingen i sundhedsvæsenet har bevæget sig i en retning, vi for 10 år siden kun anede konturerne af: Borgerne ønsker høj kvalitet i behandlingen og samtidig sundheds- og behandlingstilbud i nærmiljøet, der hvor det er fagligt muligt. Den teknologiske udvikling muliggør nye behandlingstilbud og -forløb, såvel mellem hospitalerne og i patientinddragelsen, som i samarbejdet med kommunerne og praksissektoren.

Samtidig oplever både regioner og kommuner et massivt pres på sundhedsbudgetterne. Det betyder, at der er behov for en sundhedsplan, der kan danne grundlag for de nuværende præmisser for sundhedsvæsenet, samtidig med, at den

- understøtter det sammenhængende sundhedsvæsen, hvor vi både udvikler det specialiserede behandling og det nære sundhedsvæsen
- fastholder regionens position som førende i den sundhedsfaglige udvikling til gavn og glæde for patienterne i regionen og i resten af landet.

Det skal indgå i det fremtidige arbejde med en sundhedsplan, at der skal ses på patientvolumen og akutfunktioner med henblik på at sikre solide og bæredygtige akuthospitaler.

Med sundhedsplanen ønsker vi at fastlægge profiler og udviklingsspor for regionens hospitaler, så vi sikrer bæredygtige hospitalsenheder, som har det volumen og faglighed, der skal til for at kunne yde sygehusbehandling af høj kvalitet, dække behovet i optageområdet og samtidig tiltrække kvalificeret sundhedspersonale. I den forbindelse skal der udarbejdes en analyse af hospitalernes økonomi, der relaterer sig til hospitalets population, befolkningens behov ift. sundhedsydelse, hospitalets profil og relevant aktivitet.

Med sundhedsplanen ønsker vi endvidere at sætte retning for samarbejdet mellem region, kommuner og praksissektor, herunder også samarbejdet om sundhedsdata, så vi i fællesskab kan levere den rigtige ydelse til rette tid og patient.

Forligspartierne ønsker at igangsætte en proces, hvor borgere, patientforeninger, fagpersonale og samarbejdsfora inddrages i udformningen af en ny plan for det midtjyske sundhedsvæsen, som vil være klar til endelig politisk behandling i efteråret 2019.

Det er en central sigtelinje i den kommende sundhedsplan, at alle borgere i Region Midtjylland skal modtage samme høje kvalitet i såvel akut som planlagt behandling. Der skal være en balanceret udvikling i alle dele af regionen.

B. Konsolidering på sundhedsområdet

I investeringsplan 2018-2027 er den centrale leasingramme på 699,2 mio. kr. Leasingrammen er nødvendig for at gennemføre regionens ambitiøse investeringsplan.

Forligspartierne er enige om, at eventuelle mindreforbrug på sundhedsområdets nettodriftsudgifter i de kommende år anvendes til at konsolidere regionens økonomi især gennem indfrielse af leasinggæld.

C. Styrket indsats for indvandrere og flygtninge i sundhedsvæsenet

Der er konstateret en generelt dårligere helbredstilstand samt udredning og behandling blandt udsatte indvandrere og flygtninge med særlige problemer af social, sproglig eller kulturel karakter. Forligspartierne ønsker derfor, at muligheden for at etablere en indvandrermedicinsk klinik i Region Midtjylland skal udredes nærmere.

D. Øge produktiviteten på Aarhus Universitetshospital

Aarhus Universitetshospital har gennem længere tid haft et lavt produktivetsniveau som følge af en høj stigning i udgifterne i forhold til stigningen i aktiviteten. Forligspartierne ønsker at følge hospitalets udvikling i de nationale årlige produktivetsopgørelser for at sikre, at besparelser og effektiviseringer slår igennem på produktiviteten.

E. Høreområdet

Forligspartierne er opmærksomme på de lange ventetider på høreområdet.

Der laves en analyse af området med henblik på at finde konkrete måder til at nedbringe ventetiderne. Analysen skal både omfatte løsninger på hospitalsområdet, mulige opgaveflytninger samt privatpraktiserende øre-næse-hals-læger.

F. Analyse af tolkeområdet

I økonomiaftalen for 2019 er det aftalt, at der skal etableres et fællesregionalt center for videotolkning. Centret skal sikre regionerne adgang til tolkebistand i akutte situationer.

Forligspartierne er enige om, at det i sammenhæng med dette afdækkes, hvorvidt en større del af tolkeområdet vil kunne indgå i et fælles regionalt samarbejde, ligesom det undersøges, hvordan der kan arbejdes med fortsat udbredelse af videotolkning.

G. Jordforurening

I 2019 skal staten og Danske Regioner forhandle om finansiering og prioritering af opgaven med at undersøge og oprense jordforureninger, der truer vandløb, søer, fjord og hav. I den forbindelse forventer forligspartierne også en særskilt forhandling om midler til oprensning af de såkaldte "generationsforureninger" såsom Høfde 42 og Cheminovas forureninger på Harboøre Tange samt Collstrup grunden. I Region Midtjylland arbejder vi på at skabe overblik over forureningerne på Harboøre Tange og igennem offentligt privat samarbejde at udvikle nye oprensningsteknologier, der muliggør en omkostningseffektiv oprydning af forureningerne. Regionerne kan ikke med de nuværende budgetter finansiere en oprydning af generationsforureningerne, uden at det i mange år vil gå ud over regionens indsats for at beskytte grundvandet og arbejdet med at hjælpe de borgere, der bor på forurenede grunde. Region Midtjylland samarbejder derfor med de andre regioner, om at opnå en statslig finansiering af oprydningen af generationsforurening.

H. Bæredygtig omstilling

Region Midtjylland har opnået markante resultater baseret på initiativer indenfor energi, klima, cirkulær økonomi og bioøkonomi. Regionen har fortsat en vigtig rolle i at støtte og facilitere den grønne omstilling. Regionsrådet vil styrke og udvide sin indsats med Agenda 21 med nye tiltag. Det sker i arbejdet med det bæredygtige hospital ved at nedbringe CO2 aftryk og reducere affald. Samtidig skal samarbejdet med kommunerne opprioriteres og indgå i tværgående initiativer inden for områder, som styrker den bæredygtige omstilling, herunder byggeri, affald til ressource og samarbejde i værdikæder. Der skal desuden udarbejdes forslag til muligheder for mere bæredygtige indkøb. Forligspartierne ønsker, at der skal arbejdes på at udvikle modeller, hvor fokus på miljøet går hånd i hånd med god økonomi. Forligspartierne ønsker at undersøge mulighederne for at tilslutte sig initiativet om Klimaregion og dermed forpligte sig til en årlig CO2-reduktion på 2 %.

I. Tangkær-modellen

Det socialpsykiatriske bosted Tangkær har gjort gode erfaringer med Sundhedstjek i samarbejde med almen praksis og psykiatrien, der er til stor nytte og gavn for borgerne. Forligspartierne ønsker derfor at mulighederne for, at udbredelse af Tangkærmodellen til andre specialområder undersøges.

J. Meritplan for social- og sundhedsassistenter

Forligspartierne ønsker, at behovet for og muligheden for at oprette et særligt merithold for social- og sundhedsassistenter med henblik på uddannelse som sygeplejerske undersøges nærmere. Resultatet forelægges politisk i 1. halvdel af 2019.

K. Økologi i blodbankerne

Forligspartierne ønsker, at hospitalernes blodbanker i forbindelse med donortapninger tilbyder donorerne økologisk væske og chokolade for at stimulere dannelsen af blodlegemer. Det sker indenfor den afsatte økonomiske ramme for blodbankerne.

L. Oplys om og følg udviklingen omkring barsel til mænd ansat på Region Midtjyllands arbejdspladser

De gældende barselsregler rummer muligheder for barsel og forældreorlov til både kvinder og mænd. Regionsansatte fædre har bl.a. ret til at afholde 9 uger med sædvanlig løn. Derudover er der mulighed for, at mænd holder yderligere barsel og forældreorlov med løn eller dagpenge i henhold til de specifikke barselsregler, de pågældende fædre og mødre er omfattet af. Gennem de seneste år har der været en svag stigning i, hvor stor en andel af de samlede barsels-

dage med løn, der afholdes af mænd. Fremadrettet følges udviklingen via personaleredegørelser, og der vil blive kommunikeret om barselsmulighederne og den afviklede barsels fordeling på køn.

M. Afholdelse af konference om medicinsk cannabis

Folketinget har indgået en aftale om at etablere en forsøgsordning med medicinsk cannabis. Forsøgsordningen trådte i kraft den 1. januar 2018 og er en 4-årig forsøgsordning, som gør det muligt for nogle patienter at blive behandlet lovligt med medicinsk cannabis i sundhedsvæsenet.

Sundhedsdatastyrelsens første monitorering af brugen af medicinsk cannabis viser, at der på landsplan i første kvartal 2018 er indløst 411 recepter på produkter omfattet af forsøgsordningen til 227 borgere. Monitoreringen viser, at læger i alle regioner udskriver recepter på produkter indeholdende medicinsk cannabis, og at flest borgere har indløst en recept på medicinsk cannabis, der er udskrevet af en praktiserende speciallæge.

Forligspartierne ønsker at sætte fokus på fordele og ulemper ved anvendelse af medicinsk cannabis gennem afholdelse af en konference for regionens læger.

Viborg, den 5. september 2018

På vegne af partierne:

Socialdemokraterne	
Radikale Venstre	
Det Konservative Folkeparti	
Socialistisk Folkeparti	
Liberal Alliance	
KristenDemokraterne	
Dansk Folkeparti	
Psykiatrilisten	
Venstre	
Enhedslisten	
Alternativet	

--	--